

*Патенттік
мәтін түрлерін
аудару*

Патент

- Патент (латынша patens - ашық) - бұл өнертабыстың авторлығын растайтын және оны пайдалануға айрықша құқықты қамтамасыз ететін құжат. Патенттің дәстүрлі формасы, өзіндік стилі бар, сондықтан аударма қиындықтары туындайды. Тар, заңды мағынада патент дегеніміз өнертапқышқа берілген сертификат. Техникалық аударма саласында «патент» сөзі кең мағынада қолданылады, яғни аударылатын нәрсені білдіреді. Патент ресми куәлік ретінде аударылмайды және бір данада болады, ал өнертабыстың сипаттамасы көшіріліп, басқа елдерге жіберіледі.

Патенттік мәтін аудармасының ерекшелігі мен қиындықтары

- Патенттің дәстүрлі формасы, өзіндік стилі, әр нақты елдегі өзіндік құрылымы бар, сондықтан аударма қиындықтары туындайды. Тар, заңды мағынада патент сөзі өнертапқышқа берілген сертификатты білдіреді. Техникалық аударма саласында патент сөзі кең мағынада қолданылады, яғни аударылатын нәрсені білдіреді. Патент ресми куәлік ретінде аударылмайды және бір данада болады, ал өнертабыстың сипаттамасы көшіріліп, басқа елдерге жіберіледі.

- Патенттерді әзірлеу мен берудің ерекше тәртібі өнертабыстарды сипаттау тілінің кейбір ерекшеліктерін анықтайды, оларға, атап айтқанда:
- мөртабандар мен тұрақты сөздер кеңінен қолдану;
- Тавтологиялық сөздер немесе синонимдік жұптар көбінесе өнертабыстың толық сипаттамасын кеңейтетін сөз тіркестерінде кездеседі
- бұл контексте әдетте аударма сөздіктерінде берілген мағынаны білдірмейтін көптеген сөздердің болуы;

-
- архаизмдер кеңінен қолдану;
 - көп мағыналы сөздердің болуы
 - Ұзын және күрделі сөйлемдер патенттің коммуникативті міндеттерінің бірі болып табылатын ғылыми ойдың логикасы мен пайымдауын көрсетеді. Бұл қасиет кез-келген идеяны ашып, оған негіздеме беру қажеттілігінен туындайды. Түпнұсқа сөйлем қанша уақыт болса да, аударма кезінде оны бірнеше сөйлемге жеңілдетпей немесе бөлмей, өзінің бастапқы көлемінде сақтау қажет. Сонымен, аудармада адекваттылыққа жету үшін сөйлемдерді өзгеріссіз сақтау қажет.

- Кез-келген ғылыми жұмыс сияқты, патентте белгілі бір саланың мамандары ғана түсінуге және аударуға болатын көптеген арнайы және жоғары мамандандырылған терминдер, қысқартулар бар. Синонимдермен жұмыс істеу кезінде қиындықтар туындайды, өйткені әр түрлі ғылыми салалардағы бір сөздер әр түрлі мағынаға ие.
- Сонымен, әмбебап аудармашы ғылыми мәтінді патенттерді құрастыру және іздеу ерекшеліктерін түсінбей дұрыс аудармайды.

Қорытынды

- Патент тек ғылыми-техникалық мәтін ғана емес, сонымен қатар заңды құжат болып табылады және сәйкесінше оның мақсаты патенттелетін өнертабысқа құқықтарды құқықтық қорғауда жаңа ақпаратты беру болып табылады. Патенттердің құрамы мен мазмұны өнертабыс патенттелетін елдің патенттік заңнамасының шарттарымен анықталады, бұл мәтіндерді стандарттаудың жоғары деңгейін түсіндіреді.
- Қазіргі индустриалды қоғамда патенттер әр түрлі құрылғылар мен технологияларды әзірлеумен және енгізумен айналысатын заманауи компаниялар қызметінің маңызды элементі болып табылады. Құжаттардың осы түрінің өсіп келе жатқан әлеуметтік маңыздылығы оларды жан-жақты зерттеуді қажет етеді, бұл патенттерді жазу стандартын бекітуге, демек, осы құжатты аудару процедурасын жеңілдетуге ықпал етеді.

-

Қолданылған әдебиеттер

Особенности перевода патентов США / А.В. Стадник, Н.А. Корепина. - 2016.

Перевод в научно-технической деятельности: учебное пособие / И.В. Гредина. – 2010.

Малёнова Е. Д., Матвеева Л. А. Перевод патентов США и Великобритании: от теории к практике, 2008.